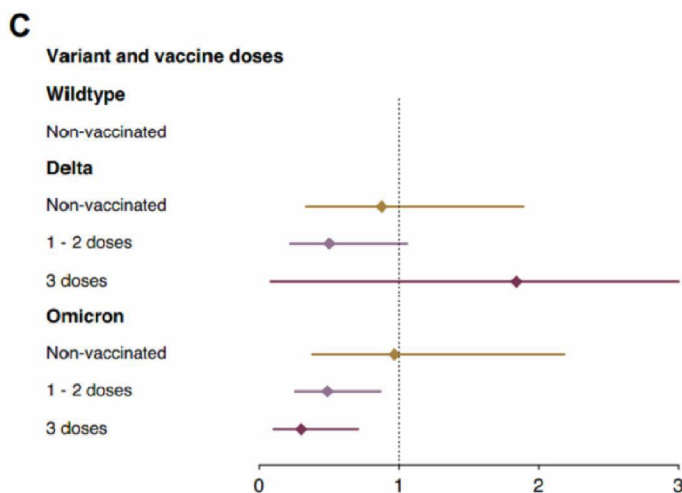

- Zijn er nieuwe gegevens in welke mate COVID vaccinatie of herhaal vaccinaties, of COVID infecties beschermen tegen post COVID?

Zoals in het vorige OMTV stuk is aangegeven blijft vergelijkingen maken tussen onderzoeken in verschillende landen over de effectiviteit van vaccinatie tegen langdurige klachten lastig. Dat komt doordat er verschillen zijn in studie methodes, bestaande niveaus van natuurlijke en vaccinatie geïnduceerde immuniteit, tijd sinds vaccinatie en definities van post-COVID. Veel extra informatie over een boostervaccinatie gedurende de omikron periode is ook nog niet beschikbaar. Een Deense studie liet wel al zien dat het aantal klachten 4 maanden na doorbraakinfectie met omikron lager was voor 3 maal gevaccineerden dan 2 maal gevaccineerden, met het grootste verschil in gerapporteerde extreme vermoeidheid (1). Een Zwitserse studie toonde aan dat er bescherming is van vaccinatie tegen post-COVID gedurende de omikron periode maar had mogelijk niet voldoende statistische power om ook verschillen tussen enkel-of dubbel gevaccineerden en driemaal gevaccineerden aan te tonen (2). Zie screenshot.

Figuur 1. Association of Delta and Omicron SARS-CoV-2 infection and prior vaccination with post COVID-19 syndrome six months after SARS-CoV-2 infection.

[Post COVID-19 condition after Wildtype, Delta, and Omicron variant SARS-CoV-2 infection and vaccination: pooled analysis of two population-based cohorts \(medrxiv.org\)](https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2023.03.15.23281111v1)

- Is de kans op post-COVID kleiner als je eerder een milde COVID hebt doorgemaakt dan wanneer je een primo infectie hebt?

Het effect van een herinfectie op de kans op het ontwikkelen van post-COVID is nog niet voldoende duidelijk. In een grote studie was de kans groter op het ontwikkelen van post-COVID ná een herinfectie dan na een primaire infectie. Dit soort resultaten kan echter

beïnvloedt worden door waning immunity of doordat nieuwe omikron (sub)varianten beter zijn in het ontwijken van nog bestaande immuniteit. Tegelijkertijd zou het zo kunnen zijn dat mensen met een herinfectie überhaupt gevoeliger zijn om (ernstige) COVID-19 op te lopen, en daardoor mogelijk ook per infectie meer kans hebben op het ontwikkelen van post-COVID.

(3)

- Zijn er nieuwe gegevens t.a.v. risicogroepen voor post-COVID?

Er zijn geen nieuwe gegevens over risicogroepen. Reeds bekende risicofactoren voor post-COVID in niet-gehospitaliseerde volwassenen zijn; het vrouwelijk geslacht, een gradiënt van lagere leeftijd, lagere sociaal economische status, hoog BMI en het hebben van comorbiditeiten (met name COPD) (4). Ernst van de acute fase is ook geassocieerd met het hebben van lange-termijn klachten (5), waardoor risicofactoren voor ernstige COVID-19 ook een verhoogd risico zouden kunnen geven voor post-COVID.

Ten slot: Er is een aantal weken geleden een goede review in Nature gepubliceerd over long covid. Er wordt daarin ook kort ingegaan op varianten, vaccinaties en herinfecties.

<https://www.nature.com/articles/s41579-022-00846-2#Sec13>

1. Spiliopoulos L, Sørensen AIV, Bager P, Nielsen NM, Hansen JV, Koch A, et al. Post-acute symptoms four months after SARS-CoV-2 infection during the Omicron period: a nationwide Danish questionnaire study. medRxiv. 2022:2022.10.12.22280990.
2. Ballouz T, Menges D, Kaufmann M, Amati R, Frei A, von Wyl V, et al. Post COVID-19 condition after Wildtype, Delta, and Omicron variant SARS-CoV-2 infection and vaccination: pooled analysis of two population-based cohorts. medRxiv. 2022:2022.09.25.22280333.
3. Bowe B, Xie Y, Al-Aly Z. Acute and postacute sequelae associated with SARS-CoV-2 reinfection. Nat Med. 2022;28(11):2398-405.
4. Subramanian A, Nirantharakumar K, Hughes S, Myles P, Williams T, Gokhale KM, et al. Symptoms and risk factors for long COVID in non-hospitalized adults. Nat Med. 2022;28(8):1706-14.
5. Iqbal FM, Lam K, Sounderajah V, Clarke JM, Ashrafian H, Darzi A. Characteristics and predictors of acute and chronic post-COVID syndrome: A systematic review and meta-analysis. EClinicalMedicine. 2021;36.